

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΣΠΕΡΙΔΑ 31.05.2013

Δ. Πασσάς, Δικηγόρος

Παρέμβαση: Το κούρεμα των καταθέσεων ως μέτρο εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων – Ευρωπαϊκές Εξελίξεις

1. Το «κούρεμα των καταθέσεων» ενός ΠΙ εντάσσεται στο γενικότερο μέτρο εξυγίανσης του bail – in (διάσωσης με ίδια μέσα) σύμφωνα με την Πρόταση Οδηγίας Ιουνίου 2012 RRD.
2. Προθεσμία ενσωμάτωσης της Οδηγίας η 1/1/ 2015 με εξαίρεση το bail – in για το οποίο η προθεσμία παρατείνεται μέχρι 1/1/2018.
3. Η διαβούλευση έληξε στις 3.3.2011, έστω και αν για το bail – in tool συνεχίστηκαν οι διασκέψεις μέχρι και πρόσφατα. Έχει βασισθεί σε συμπεράσματα του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ενώ προβλέπεται και η συνεισφορά της European Banking Authority ιδίως ως προς τα ζητήματα τεχνικής φύσης.
4. Η κεντρική ιδέα του νέου πλαισίου είναι η ομαλή εκκαθάριση των πιστωτικών χωρίς την επιβάρυνση του δημόσιου προϋπολογισμού και των φορολογούμενων. Προκειμένου να επιτευχθεί τούτο και εφόσον δεν επαρκούν τα λοιπά μέτρα εξυγίανσης (μεταβίβαση περιουσίας, μεταβατικό ίδρυμα κλπ), επιστρατεύεται το μέτρο της διάσωσης μίας Τράπεζας με «ίδια μέσα». Το bail-in εφαρμόζεται μόνο εάν υπάρχει ρεαλιστική προοπτική διάσωσης του ΠΙ.

5. Δικαιοπολιτικοί σκοποί των μέτρων εξυγίανσης – Προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος – Αποκλίσεις από τις προπρωχεντικές διαδικασίες των επιχειρήσεων.

6. Γιατί σε ένα ΠΙ δεν εφαρμόζονται οι κανόνες του παραδοσιακού Πτωχευτικού Δικαίου; Η διασύνδεση μεταξύ των τραπεζών (θυγατρικές/παράγωγα/διατραπεζικά δάνεια κλπ) και ο συνεπαγόμενος συστημικός κίνδυνος, καθώς και η ευρύτερη οικονομική σημασία τους, επιβάλλει την διαφορετική μεταχείριση.

7. Το δίκαιο εκκαθάρισης των ΠΙ, όπως χαράσσεται στην Πρόταση Οδηγίας, αποκλίνει μεν από το παραδοσιακό Πτωχευτικό Δίκαιο, αλλά όχι από τις βασικές αρχές του. Γι' αυτό, η αποστέρηση της διοίκησης της περιουσίας του ΠΙ, η σειρά κατάταξης και ικανοποίησης των πιστωτών, η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης ενός πιστωτή σε σχέση με όσα θα αποκόμιζε στα πλαίσια αναγκαστικής εκκαθάρισης/εκτέλεσης (no creditors worse off), βασίζονται σε θεμελιώδεις κανόνες της [προ]πρωχεντικής διαδικασίας.

8. Ποιοί πλήττονται με το bail in: Στην πρώτη θέση κατάταξης (και ορθά) βρίσκονται οι μέτοχοι, ακολουθούν οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης (subordinated) και έπονται οι πιστωτές με προνόμιο. Πιστωτές που βρίσκονται στην ίδια θέση ικανοποιούνται σύμμετρα (pari passu).

9. Οι απαιτήσεις από παράγωγα θα μπορεί (discretion) να υπόκεινται στο bail – in σε εκκαθαρισμένη (net) βάση.

10. Εάν οι πιστωτές λαμβάνουν λιγότερα από όσα θα ελάμβαναν στα πλαίσια αναγκαστικής εκτέλεσης, η διαφορά θα πρέπει να καλύπτεται από το Resolution Fund. Γενικά, η χρηματοδότηση από το Resolution Fund και το χρονικό σημείο επέμβασής του σε σχέση με το bail-in παραμένει υπό συζήτηση.

11. Το bail – in προβλέπει την μείωση ή ολοκληρωτική διαγραφή της απαίτησης του πιστωτή ή/και την μετοχοποίησή της. Ο προβληματισμός έγκειται στο εάν οι απαιτήσεις που θα emπίπτουν στο bail – in θα καθορίζονται εξαρχής και με ακρίβεια

νομοθετικά ή θα εναπόκειται ο καθορισμός στην διακριτική ευχέρεια της κάθε Αρχής Εξυγίανσης. Ή μήπως θα μπορεί να υπάρξει συγκερασμός; [Harmonised/Discretionary/Mixed Approach]

12. Σύμφωνα με την Πρόταση Οδηγίας οι εξαιρούμενες καταθέσεις περιλαμβάνουν (i) όσες καταθέσεις ασφαρίζονται από τα Ταμεία Εγγύησης (DGS), (ii) τις απαιτήσεις που ασφαρίζονται με εμπράγματα ασφάλεια, (iii) τα περιουσιακά στοιχεία υπό θεματοφυλακή, (iv) τις βραχυχρόνιες καταθέσεις διάρκειας μέχρι 1 μήνα, (v) τις εργατικές απαιτήσεις, (vi) τους φόρους, (vii) τις απαιτήσεις από τρέχουσες υπηρεσίες ουσιώδους φύσης.

13. Στο ECOFIN της 14.5.2013 προκρίθηκε η προσέγγιση που συγκεράζει την νομική (α)βεβαιότητα με την προσαρμοστικότητα (mixed approach). Δηλαδή περιλαμβάνει έναν προκαθορισμένο κατάλογο εξαιρούμενων απαιτήσεων από το bail – in και έναν περιορισμένο αριθμό δυνητικών εξαιρέσεων (φυσικά πρόσωπα και SMEs άνω των € 100.000). Εξουσιοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για έκδοση εκτελεστικών πράξεων.

14. Κοινή βάση όλων των προσεγγίσεων ότι οι ασφαλισμένες καταθέσεις μέχρι € 100.000 εξαιρούνται του bail – in. Όπως επίσης οι εργατικές απαιτήσεις και οι φόροι. Οι άνω των € 100.000 καταθέσεις ενδέχεται να εξαιρεθούν, εφόσον ανήκουν σε φυσικά πρόσωπα ή SMEs.

15. Οι απαιτήσεις των καταθετών που «κουρεύονται» μπορεί να μετατρέπονται σε μετοχές του υπό εξυγίανση ΠΙ (= εύλογη αποζημίωση). Η μετοχοποιούμενη αξία καθορίζεται με βάση το ποσό αναγκαστικής ρευστοποίησης που θα εισέπρατταν σε περίπτωση αναγκαστικής εκκαθάρισης. Άρα το ποσοστό μετατροπής διαφοροποιείται με βάση την σειρά κατάταξης της κάθε κατηγορίας πιστωτών.

16. Ενσωμάτωση στο Καταστατικό των ΠΙ ή/και στους ΓΟΣ των όρων εφαρμογής του bail-in [Συμβατική αποδοχή].

17. Η εφαρμογή του bail – in προϋποθέτει την ύπαρξη ικανού ποσού τέτοιων υποχρεώσεων στον ισολογισμό του ΠΙ, ώστε να έχει αποτελέσματα. Ως τέτοιο, θεωρείται τουλάχιστον το 10 % του συνόλου των υποχρεώσεων (χωρίς τα εποπτικά κεφάλαια).

18. Το bail-in συνοδεύεται από αντικατάσταση της διοίκησης του ΠΙ. Μετά την ολοκλήρωση του bail – in υποβάλλεται από τον Διαχειριστή του ΠΙ πρόγραμμα αναδιάρθρωσης που διασφαλίζει μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. – Η ειδική περίπτωση της Κύπρου.